

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ σε Αντώνη Σκιάθα, (Εφ. Πατρών "ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ").

1. Ας υποθέσουμε ότι έχετε απέναντί σας τον εαυτό σας όταν ήταν παιδί και πρέπει να τον συστήσετε σε άλλους. Τι θα λέγατε; Άλλαξε κάτι από τότε;

Αυτός είναι ο εαυτός μου σε παιδική ηλικία. Είναι ήδη ποιητής μα δεν το γνωρίζει. Κοιτάχτε τον που κάθεται με τις ώρες πάνω απ' τις φωλιές των μυρμηγκιών, χαίρεται τον λοφίσκο τους από σπόρους και άχυρα που τα έβγαλαν έξω να στεγνώσουν, παρατηρεί πως κινούνται πάνω στο δρόμο τους, τι κουβαλά το κάθε μυρμηγκι... Κοιτάχτε τον στο ρέμμα, κάτω από πλατάνια, βελανιδιές, κουτσουπιές, λυγαριές, ν' απολαμβάνει τις μορφές του νερού, τους ήχους του, τις λιμπελούλες που πετούν ή κάθονται πάνω σε κάτι τόσο αδύναμο αλλά συνάμα πολύ δυνατό γι' αυτές. Κοιτάχτε τον με τι προσήλωση πλησιάζει τις πεταλούδες, τα τζιτζίκια, τα σκαθάρια που σαν τον Σίσυφο κυλούν ένα σβόλο κοπριάς ή εκείνα τ' άλλα σκαθάρια που πάνε στις αγραπιδιές και τα ονομάζουν τσαγκάρους. Κοιτάχτε με τι ιερότητα γυρίζει τις σελίδες του Κόσμου. Κοιτάχτε πώς ευφραίνεται να κάθεται στο γείσο της στέρνας, ν' απολαμβάνει τις μυρουδιές του κήπου, τις μορφές των κηπευτικών... Κοιτάχτε τον με τι προσήλωση και τι ευφροσύνη αφουκράζεται το αηδόνι, το κοράκι, την κουκουβάγια...

Θα περάσει μες από μια περίοδο επιρροών και προσκολλήσεων, θα θέλει να είναι τότε τούτο και τότε το άλλο, τότε ο ένας και τότε ο άλλος, χωρίς όμως να επέλθει κάποια αλλαγή στον πυρήνα του. Και ύστερα, θα συνεχίσει, έχοντας αφομοιώσει από τις επιρροές αυτές, μόνο εκείνες τις οποίες ο βιολογικός του οργανισμός επέλεξε ως αναγκαίες.

Σταδιακά, μετά τα 17 του θα συνειδητοποιήσει ότι είναι ποιητής. Θα είναι και πάλι ένα παιδί, αλλά θα είναι πλέον όπως ορίζει ο Καβάφης τον ποιητή, “ένα μορφωμένο παιδί”, που με αυτογνωσία θα πορεύεται μες στη ζωή, νιώθοντας όλο και περισσότερο εξόριστος ανάμεσα στους ανθρώπους, μα συνάμα όλο και περισσότερο κοντά σ' όλα τα υπόλοιπα όντα, που με την αθωότητα και την ομορφιά τους, ζυπνούν μέσα του τον ενθουσιασμό, δηλαδή τον φέρνουν στην πρωταρχική του κατάσταση, κάνοντάς τον όμοιο μ' εκείνα, έναν θεό.

2. Πώς ακούτε την ποιητική φωνή σας διαβάζοντας τους στίχους σας;

Ακούγοντας τον εαυτό μου ν' απαγγέλει, αντιλαμβάνομαι αμέσως ότι μέσω του ενστίκτου και της ασκήσεως-εμπειρίας έχει φτάσει εκεί που η απαγγελία του ποιητή γίνεται απόλαυση. Το ποίημα που απαγγέλλεται δεν είναι ούτε πεζό, ούτε τραγούδι, είναι συνάμα και τα δυο. Όπως το αντιλαμβάνονταν και οι αρχαίοι ραβδωδοί, που κρατούσαν ένα ραβδί και χτυπούσαν με αυτό τη γη, κρατώντας τον ρυθμό. (Ο όρος “ραψωδός” είναι παρ-εξήγηση).

Ναι, μου αρέσει η ποιητική μου φωνή (απαγγελία μου), όπως άλλωστε μου αρέσουν και οι απαγγελίες του Εμπειρικού, του Πάουντ, του Έλιοτ...

3. Επίγονο ποιων ποιητών θεωρείτε τον εαυτό σας;

Νομίζω ότι οι περισσότερο κοντινοί μου είναι οι Έλληνες Μυθογράφοι, ο Όμηρος, ο Άγνωστος ποιητής των Δημοτικού Τραγουδιού, ο Καβάφης, ο Σεφέρης, ο Έλιοτ... Και, ναι, “φιλοσοφικά” είμαι παιδί των Προσωκρατικών, της Μαχαμπαράτα, της Αρχαίας Έδδας, των Ταοϊστών και των Ζεν.

4. Η ποίηση αδικεί τον ποιητή καθώς δεν μπορεί να τον θρέψει. Εσείς πώς την αντιμετωπίζετε επαγγελματικά στο βίο σας ;

Άλλοτε άμεσα κι άλλοτε έμμεσα, πάντα η ποίηση μ' έθρεψε. Θέλω να πω ότι, όταν δεν με ζούσε απολύτως από μόνη της (άλλωστε είμαι φύσει λιτός) με όσα χρήματα έβγαζα άμεσα απ' αυτήν, και

πάλι μ' αιτία την ποίηση, οι άνθρωποι (φίλοι και φίλες -κυρίως φίλες) στάθηκαν γενναιοδωροι απέναντί μου. Τα πράγματα δυσκόλεψαν πολύ όταν με την κρίση, εκδότες, βιβλιοπωλεία, εφημερίδες και περιοδικά έκλεισαν, κι από την άλλη, οι φίλοι πτώχευσαν σχεδόν όσο κι εγώ.

5. Πώς σας επισκέπτονται οι ιστορίες που γράφετε γι' αυτές;

Άλλες τις έχω ακούσει από τον πατέρα μου και γενικώς από “ιδανικές φωνές” της παιδικής μου ηλικίας. Άλλες έχουν πηγή τους τον Όμηρο και τον Ηρόδοτο, άλλες μου τις αφηγείται ένα ζωΰφιο (μια κόκκινη τελεία που τρέχει πάνω στον χάρτη ενός βράχου), μα οι περισσότερες είναι ιστορίες που έζησα. Ναι, δεν έχω βοηθό μου τη φαντασία η οποία πολύ έχει υμνηθεί. Τα πιο όμορφα πράγματα, τα πιο ποιητικά, τα πιο “φανταστικά”, για όποιον έχει μάτια που βλέπουν, γίνονται μέσα στην πραγματικότητα που ζούμε.

6. Η αρματοσιά των ποιητικών σας διαδρομών σε τι διαφέρει από αυτές των ομότεχμών σας;

Πιστεύω πως έχοντας γεννηθεί και μεγαλώσει σε μιαν αγροικία, πρόλαβα να μαθητεύσω σ' έναν πολιτισμό ηλικίας 30 χιλιάδων χρόνων. Τον πολιτισμό των κυνηγών και των ψαράδων, των ποιμένων και των αγροτών... Όμως, αυτός ο πολιτισμός δεν θα προσλαμβάνόταν από μένα, αν δεν ήμουν γεννημένος ποιητής. (Τ' αδέρφια μου που έζησαν ανάμεσα στα ίδια πράγματα μ' εμένα, δεν είναι ποιητές). Ναι, νομίζω πως ανήκω στους γεννημένους, στους απολύτως ποιητές, που έχουν τις ρίζες τους σε όλο τον γήινο χώρο και χρόνο, στο ηλιακό μας σύστημα, στον Γαλαξία, στο Σύμπαν.

Όμως οι περισσότεροι “ομότεχοί” μου, αυτά δεν τα έχουν ανάγκη. Οι ρίζες τους είναι στην αμέσως προηγούμενη απ' αυτούς γενιά, και σε ό, τι μας έρχεται από την Αγγλία, τη Γαλλία και τις Η.Π.Α. Ύστερα, αυτοί έχουν ανάγκη να τρέφονται και με άλλα πράγματα εκτός της ποιήσεως: Αγωνίζονται να σταδιοδρομήσουν επαγγελματικά, κομματικά, να πάρουν βραβεία, να προεδρεύουν σε λογοτεχνικούς συλλόγους, να καταλάβουν τις θέσεις εκείνες του κρατικού μηχανισμού μέσω των οποίων θα κατασκευάζουν τον λογοτεχνικό χάρτη της χώρας μας όπως τους συμφέρει. Όλα τούτα στάθηκαν προς εμένα ξένα. Ήμουν τόσο πολύ δοσμένος στην ποίηση και στον έρωτα, ώστε δεν είχα ποτέ τον χρόνο να κοιτάξω καν προς αυτά.

7. Ο χώρος της ποίησης και της λογοτεχνίας, όπως έχει δείξει η ιστορία, είναι τόπος μικρών και μεγάλων αφιμαχιών. Εσείς πώς τις βιώνετε;

Οι ποιητές, όπως λέει κι ο αγαπημένος μου Ρεμπώ, είναι αδέρφια. Ως αδελφό και κάτι παραπάνω από αυτό με αντιμετώπισαν οι ποιητές της “Γενιάς του 30” κι όλοι οι μεταγενέστεροι που όντως ήσαν ποιητές. Οι άλλοι, όσοι με είδαν ανταγωνιστικά κι εχθρικά, κι όχι ως αδελφό, δεν είναι ποιητές. Δηλαδή, θέλω να πω, δεν υπάρχουν όπως νομίζεται, μικρές είτε μεγάλες αφιμαχίες μεταξύ των ποιητών. Αντιθέτως, υπάρχει μεταξύ τους μια διαρκής απέραντη αγάπη κι ένας διαρκής μέγας ενθουσιασμός.

8. Η ποίηση έχει διάρκεια και διαδρομή. Εσείς πώς έχετε σχεδιάσει την πορεία σας προς την ολοκλήρωση του έμμετρου αγώνα που επιτελείτε;

Δεν υπάρχει σχεδιασμός. Κατά βάθος, τα ποιήματα γίνονται μόνα τους. Είναι ιδέες, που με χρησιμοποιούν για να ενσαρκωθούν στην ανθρώπινη γλώσσα. Αν κάποτε πάψουν να με χρησιμοποιούν, θα συνεχίσω να διαβάζω με χαρά το βιβλίο-Κόσμος, έτσι όπως έκανα όταν ήμουν παιδί.

9. Στον επέκεινα χρόνο πού νομίζετε ότι θα βρίσκατε το πορτρέτο που ο ίδιος φιλοτεχνείτε;

Νομίζω πως θα είναι μοναχικό, μετά τη γενιά του 30 τοποθετημένο, όπως μοναχικό είναι αυτό του Σολωμού και αργότερα του Καβάφη. Είπα “μετά τη γενιά του 30...”. Όμως, στον μακρινό επέκεινα χρόνο, δεν θα υπάρχουν κενά, δεν θα υπάρχει “μετά”.

10. Πώς ορίζετε το ποίημα που "αντέχει τον χρόνο";

Το ποίημα που αντέχει στον χρόνο, είναι το ποίημα που οι άνθρωποι όλων των εποχών, βρίσκουν σ' αυτό ένα όπλο, βρίσκουν σ' αυτό ένα γιατρικό, κι ακόμη, παρηγοριά, ευφροσύνη, λύτρωση.